

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Naredijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Strnad — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Kranjski deželni zbor.

Zasedanje deželnega zbora, ki je vsled zborovanja odseka za novo volilno reformo nekaj časa počivalo, se je dne 19. februarja zopet pričelo.

Poslanci S. L. S. so zopet vložili več koristnih predlogov. Poslanec Povše, dr. Lampe in tovariši so vložili predlog za popravo poti ob Savi v zagorskem pogorju, ki je svoječasno služila za „vlak“ ladij po Savi, sedaj je pa zanemarjena. — Poslanca dr. Pegan in Drobnič sta vložila predlog, naj deželni odbor pospešuje ovčereje v postojnskem okraju. Ista poslanca sta vložila predlog za uravnavo Pivke in Nanoščice na Notranjskem. Poslanec Piber je vložil samostojni predlog o potrebi akcije za vzdrževanje živinoreje vsled pomanjkanja krmil. Predlog se glasi: Deželnemu odboru se naroča, naj se obrne na vlado s pozivom, da z ozirom na pomanjkanja krme radi suše zadnjih let ter opustošenja po črvu, izposluje pri ministristvu za notranje zadeve izdatno državno podporo za nakup krmil, zlasti močnih krmil, revnim in malim živinorejcem, da bodo mogli ohraniti živino vsaj do poletja. — Poslanec Piber je tudi vložil interpelacijo na g. deželnega predsednika o napravi brzozavnega urada v Gorjah. Poštno in brzozavno ravnateljstvo je obljubilo napraviti brzozavni urad, ako prispeva občina k stroškom 1200 kron in garantira za morebitno izgubo z zneskom 600 K. Občina je zahtevala izgodo, vendar se pa ravnateljstvo ne game. Poslanca dr. Pegan in Perhac sta vložila samostojen predlog za železniško zvezo med Ajdovščino in Postojno. Že desetletja rešujejo razni faktorji to vprašanje. Z ozirom na kulturo vipavske doline, je železnica potrebna za

to dolino, poleg tega je pa tudi vojaško važna. Poslanec Perhac je interpeliral glede naprave novega mostu čez Soro v Žireh, ker je sedanji most v tako slabem stanju, da se s težko obloženimi vozovi ne upajo čez. — Poslanec Dimnik je interpeliral glede brodu ali mostu čez Savo pri Sv. Jakobu za občino Podgorico.

Več predlogov, ki so jih stavili poslanci S. L. S. v prejšnjih sejah in so bili že v odsekih obdelani, je bilo v ti seji sprejetih. Sprejeti so bili predlogi: o razširjenju novomeškega vodovoda na okoliške vasi, za vodno preskrbo v podgorskih krajih v novomeškem okraju, za napravo mostu čez Savo pri Krškem, za napravo mostu pri Lipah, občine Tomišelj, za izrabo vodne moči Krke, za napravo vodovoda v Žužemberku, za zgradbo deželne ceste Litija—Polšnik—Mirna.

V seji dne 20. februarja so se vložili naslednji važni predlogi: Poslanca Perhac in dr. Pegana za uravnavo hudournika „Močilnik“ v vipavski dolini, poslanca Škulja in tovarišev za ustanovitev ekspoziture okr. glavarstva v Ribnici, predlog dr. Kreka za varstvo čebelarstva. V razpravi je bil zopet dr. Krekov predlog za ustanovitev deželne posredovalnice za kmečke in obrtne delavce. Deželna posredovalnica bo posredovala za delavce na kmetih in za delavce, ki iščejo dela po tovarnah in drugod v mestu. Do sedaj so bili delavci prepuščeni samim sebi in so bili večkrat izkoriščani. Posredovalnica bo kmečkemu ljudstvu v veliko korist. Prvič bo skrbela, da bodo kmetje laglje dobili pose in dninarje, drugič bo pa skrbela, da bodo delavci z dežele, oziroma tudi kmečki sinovi, ki so prisiljeni iskati kruha v mestu, dobili primerno delo. Kakor vsaki koristni napravi za ljudstvo, so liberalci tudi tej nasprotovali. Dr. Krekov predlog je

bil sprejet z glasovi naših poslancev in veleposestnikov. — V razpravi je bilo poročilo upravne odseka glede sedanjega pomanjkanja krme. Poslanec Ribnikar je strupeno napadel „Gospodarsko zvezo“, češ, da izvažajo seno iz dežele in je kriva, da primanjkuje sena doma. Izvršino ga je pa zavrnil poslanec — kmet Drobnič.

Poslanec Dermastija je ugovarjal liberalnim napadom, vsled česar so pričeli ti vpiti, da je moral dež. glavar sejo prekiniti in nekatere poslance ukoriti. Liberalni poslanci bi najrajši videli, da bi revni živinorejci podpor ne dobili, ker bi jim to služilo potem v volilno agitacijo. — V isti seji so bili od poslancev S. L. S. vloženi še sledeči predlogi: Poslanca Škulja in tovarišev za reformo občinskega ubožnega zakona, poslanca Zabreta in tovarišev za preložitve deželne ceste Mlaka—Tenetiše in za znižanje klanec na cesti Hraše — Smlednik, samostojni predlog poslanca Jarca za pospeševanje sitarstva pri sklepanju novih trgovskih pogodb. Poslanci Dermastija, Mihelčič in Jarc so vložili predlog za ustanovitev prašičerejske postaje v Beli-Krajini. Škulj in tovariši pa za preskrbo pitne vode za vas Retje pri Loškem Potoku.

V seji dne 24. februarja so vložili poslanci S. L. S. sledeče samostalne predloge: Za ustanovitev poštne uradov na Robu, v Strugah in Hinjah. Za vodovode za sodraško, ribniško in kočevsko dolino. Za cesto Podlipa—Smrečje do Žirov. Za cesto Gorenje—Rakitna—Begunje—Rakek. Za cesto Borovnica—Pokojšče—Dobec.

Poslanca Piber in dr. Krek sta interpelirala dež. predsednika zaradi zapostavljanja slovenskih železničarjev pri ravnateljstvu državnih železnic v Trstu.

PODLISTEK.

Dva brata in zlato.

(Ruski spisal Leo Tolstoj, poslovenil G. Strniša.)

Živela sta v davnih časih nedaleč od Jeruzalema dva brata: starši je bil Atanazij in mlajši Ivan. Živela sta na hribu, nedaleč od mesta, in preživljala se s tem, kar so jima dajali ljudje. Vse dni sta bila brata na delu. Delala pa nista za-se, ampak za revne ljudi. Kjer so bili od dela utrujeni, kjer so bili bolni, sirote in vdove, tja sta hodila in tam sta delala ter sta odhajala, ne da bi bila vzela kaj plačila.

Tako sta preživela brata ločena drug od drugega ves teden in sta se shajala v soboto zvečer v svojem bivališču. Samo v nedeljo sta ostajala doma, molila in se pogovarjala.

In angelj Gospodov je prihajal k njima in ju je blagoslavljal. V ponedeljek sta odšla vsak na svojo stran. Tako sta živela brata mnogo let in vsako nedeljo je prihajal angelj Gospodov k njima in ju je blagoslavljal. Nekega ponedeljka, ko sta brata odšla na delo in se že napotila vsak na svojo stran, je staršemu bratu Atanaziju postalo žal, da se je ločil od ljubega brata, ustavil se je in se ozrl.

Naenkrat se je tudi Ivan ustavil in, kakor bi bil nekaj zagledal, ostrmel je in gledal tja.

Potem se je približal temu, kar je gledal. Brž nato je krenil v stran in, ne da bi bil pogledal nazaj, je zbežal pod hrib in na hrib proč od tega mesta kakor bi se ljuta zver gnala za njim. Začudil se je Atanazij in se je vrnil nazaj

k temu mestu, da bi spoznal, česa se je njegov brat tako ustrašil.

Ko je tja prišel, je videl, da se nekaj blišči na solncu. Stopil je bliže; na travi leži kakor iz mernika izsut kup zlata. . . In še bolj se je čudil Atanazij, da je tu zlato in da je brat odskočil. „Česa se je li ustrašil in čemu je zbežal?“ premišljal je Atanazij. „V zlatu greha ni, greh je v človeku. Z zlatom se da kaj narediti, se da tudi kaj dobrega storiti. Koliko vdov in sirot je mogoče preživiti, koliko nagih obleči, koliko ubogih in bolnih s tem zlatom ozdraviti! Midva zdaj služiva ljudem, a najina služba je mala, ker imava malo moči, s tem zlatom bi pa mogla bolje služiti ljudem!“

Tako je premišljal Atanazij in je hotel vse to povedati bratu, a Ivan ne bo slišal več, videti ga je le še kot malo žuželko že na drugem hribu.

In slek je Atanazij svojo vrhno obleko, nagrebel je va-njo zlata, kolikor ga je mogel vzdigniti, ga zvalil na pleča in odnesel v mesto. Ko je prišel v gostilnico, je dal gostilničarju spraviti zlato in šel po drugo. In ko je znosil vse zlato, je šel h kupcem, je kupil v mestu zemlje, kupil kamenja, lesa, je najel delavcev in začel graditi tri hiše. Preživel je Atanazij v mestu tri mesece in dozidal tri hiše: prva hiša je zavetišče za vdove in sirote, druga je bolnica za bolehave in uboge, tretja pa za tujce in siromake.

In našel je Atanazij tri pobožne starce, enega je postavil za gospodarja nad zavetiščem, drugega nad bolnico in tretjega nad domom za tujce. Ostalo je Atanaziju še 3000 zlatov. Dal je vsakemu starcu po en tisoč, da bi denar na roke razdajali bednim. In začele so se polniti vse tri

hiše z ljudmi in ljudje so začeli hvaliti Atanazija za vse to, kar je storil. Atanazij je bil tega tako vesel, da se ni mogel odpraviti iz mesta. Ali ljubil je Atanazij svojega brata. Poslovil se je od ljudij in niti novca si ne pridržavši je v isti stari obleki, v kateri je prišel, šel nazaj na svoj dom.

Ko je prišel Atanazij do svoje gore, je začel to-le premišljevat: „Ni prav presodil brat, ko je skočil proč od zlata in zbežal od njega. Ali nisem jaz bolj prav storil?“

Komaj je Atanazij to začel misliti, kar stoji na poti pred njim tisti angelj, ki je njega in brata nekdanj blagoslavljal, in ga grozno gleda. Osupnil je Atanazij in samo mogel reči: „Zakaj, Gospod?“ — In odprl je angelj usta in mu rekel:

„Pojdi od tod! Ti nisi vreden, da bi skupaj živel s svojim bratom. Edini odskok tvojega brata od zlata je več vreden, kakor vsa ta dela, katera si storil s svojim zlatom.“

Začel je Atanazij govoriti o tem, koliko revežev in tujcev je on nasitil in koliko sirot preskrbel. In angelj mu je rekel: „Isti vrag, ki je položil ono zlato, da bi tebe pohujšal, te je tudi naučil te besede.“

Tedaj se je vzbudila Atanaziju vest in je spoznal, da ni delal za Boga svojih del, zaplakal je in se začel kesati.

Nato je angelj stopil stran in mu pokazal pot, na katerem je že stal Ivan, ki je čakal brata.

Od tega časa se Atanazij ni več udal vražjemu skušnjavcu, ki razsiplje zlato, in je spoznal, da ne z zlatom, ampak samo z delom se more služiti Bogu in ljudem.

In začela sta brata živeti tako, kakor sta živela poprej.

POLITIČNI PREGLED.

Novi avstrijski poslanik v Petrogradu grof Szapary je bil od carja slovesno sprejet.

Civilno poroko so nameravali liberalci uzakoniti v italijanskem državnem zboru, a so se zbalili italijanskega ljudstva, ki je še katoliško.

Rusija. Dumi je prišla predloga finančnega ministra, ki zahteva 105 milijonov rubljev v pokritje poskusne mobilizacije, ki se bo pričela 15. marcija. Mobilizirano bo 18. marca tudi brodovje v Črnem morju.

Rumunske volitve. Volitve v zbornici so končane. Izvoljenih je 169 liberalcev (pa ne takih, kakor so naši), 10 konservativnih demokratov, 9 konservativcev, 2 narodnjaka in 1 neodvisnik.

NOVIČAR.

Državni zbor. Zasedanje državnega zbora se prične dne 5. marca.

Goriški deželni zbor. Poslanec Rojec je predlagal, da naj se sklene nov zakon, po katerem bi bil na vseh ljudskih in meščanskih šolah na Goriškem učni jezik slovenski, oziroma italijanski. Isto je zahteval glede učnega jezika na realki. Poslanec Fon je pa interpeliral zaradi izdajanja uradnega lista za Primorje v slovenskem jeziku.

Povišanje deželnih davkov. Liberalci silno vpijejo, ker je deželni odbor vložil predlog za povišanje davkov. Povišanje pa kmeta ne bo dosti zadelo, pač pa bodo plačevali mnogo južna in državna železnica in pa idrijski rudnik. To je tudi pametno. Koliko cest služi samo za železniški promet! Železnice pa niso prispevale za ceste skoro nič, sedaj se pa bodo pritegnile k davkom tudi te. Seveda liberalci take politike ne razumejo.

Hudobni ljudje govorijo, da nekateri zato delajo velik šum proti zvišanju deželnih naklad na pijače, ker ga malo preveč pijejo, in res so bile vkljub slabim časom zadnji predpust vse veselice prenapolnjene. Hudobni ljudje pravijo, da bodo v kratkem nekateri liberalni občinski sveti tudi zvišali naklade na davke in da je zato treba zdaj kričati nad deželnimi nakladami, ker se morajo ljudje privaditi. Hudobni ljudje trdijo, da bo „Slov. Narod“ Kamilci prizanesel in ji zopet odprl vrata, ker se drži pisane pogodbe.

Kdo so polovičarji? Goriški knez nadškof je v letošnjem pastirskem listu izvrstno označil in opisal polovičarje in polovičarke. Ker se te vrste ljudi z „dvojno dušo“ mnogo nahaja tudi po kranjskih mestih, naj navedemo tu besede našega prevzvišenega gospoda metropolita: „Polovičarji so oni, ki sicer z besedo prisegajo na katoliški program, ki pa iz osebnih obzirov za časa volitev potegnejo z nasprotniki katoliške stranke. Polovičarji so oni liberalci, ki molijo doma rožni venec, ki pa se v javnosti sramujejo spoznati Kristusa in njegove nauke. Polovičarji so oni uradniki in učitelji, ki si ne upajo pokazati javno svojega prepričanja iz strahu, da bi ne bili preganjani. Polovičarske so one gospe in gospodične, ki sicer hodijo v cerkev, ali ob enem tudi na nevarne veselice, v gledališča in liberalna društva. Polovičarji so oni, ki se prištevajo h katoliški stranki, a doma čitajo nasprotne ali celo prepovedane časnike. Vsi ti cincajo med Bogom in hudičem in hočejo služiti dvema nasprotnima si gospodom. Kakšno družbo ima pravica s krivico? Ali kakšno tovarštvo ima luč s temo? tako vprašamo s sv. Pavlom (II. Kor. 6, 14) te dvojne duše. Kristus, večni resnici, ni bilo nič bolj zoprno, kakor hinavstvo farizejev, katerim je napovedal gorjé in pekel.“

Učiteljske plače na Kranjskem odslej ne bodo slabe. Pripravnice se bodo napolnile. Gospodje poslanci naj nikar ne pozabijo na to, da ljudstvo resnično želi imeti eno-, dvo- in trozrednice s poldnevniim poukom in da privošči učiteljem in učiteljicam, ki bodo na teh šolah učili, posebne nagrade. Nikakor pa ni ljudstvo za to, da bi se plače zvišale tistim učiteljem, ki so pridni samo pri delu za liberalizem, v šoli pa zanikerni. Pozor, zastopniki ljudstva! Brez službene pragmatike nič reforme!

Gospodinski tečaj na Rupi se bo pričel prihodnji ponedeljek ob 1. uri popoldne.

Socijalistiški list „Zarja“, ki je izhajal vsak dan, bo od sedaj izhajal le po dvakrat na teden.

Tržaški tatovi, imenovani „svedrovci“, so vlomili v veletrgovino Oehler & Co. in oropali blagajno, iz katere so odnesli 9.600 kron.

Tatovi v žirovski dolini. Dne 19. t. m. so vlomili neznan tatovi v prodajalno Marije Novak na Dobračevi in odnesli večjo vsoto. Po žirovski dolini se skladi vedno več sumljivih brezposlenikov.

Stoletnica. Dne 22. februarja je minulo 100 let, kar je prišla Dalmacija pod Avstrijo.

Silovit medved, se je pojavil v okolici Sibinja in je raztrgal že okrog 100 glav živine.

Žrtev žganja. Na Kavranu pri Kamniku se je obesil neki 26 letni žganjar s Sel. — Pred kratkim si je pa z britvijo prerezal vrat neki žagar. Storil je to v pijanosti. Sedaj se bori v bolnišnici s smrtjo.

Iz davčne službe. Premeščen je z Brda v Krško davčni asistent g. Anton Jerman. Na Brdo pride davčni oficijal g. Kobal s Krškega.

Smrt rojaka. V Burdine Pa, se je v premogokopu ponesrečil Alojzij Košir iz Podkorena na Gorenjskem in umrl.

Ponesrečil je 15letni posestnikov sin Ivan Koštrun iz Gorič pri Kranju, ko je v gozdu drva napravljaj. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

Kmetijski tečaj v Kranju. V naše zadnje poročilo se je v predavanje gosp. ravnatelja Rohrmann vrnilo nekaj napak, ki jih bomo prihodnji popravili.

Sadjarsko društvo za kamniški okraj priredi dvadnevne tečaje v Šmarci dne 2. in 3. marca in na Brdu dne 9. in 10. marca. Tečaje bo vodil g. sadjarski učitelj M. Humek. Poleg predavanj bo tudi praktični pouk. V tečaje se sprejme do 20 fantov ali gospodarjev. Prijaviti se je pri odboru društva na Holmcu, pošta Radomlje.

Odkup ribo-lovnih pravic. Na Koroškem se pečajo z mislijo, da bi od grajščinskih upravičencev kupili ribo-lovne pravice. Ta namera je zanimiva. Tudi na Kranjskem imajo ribe svoje posebne čudne pravice.

Svarilo obrtnikom pred sleparskimi razstavami. Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani opozarja obrtnike, da naj se vsakdo, predno se udeleži kake tu- ali inozemske razstave, prej informira pri zbornici o zanesljivosti in realnosti podjetja. Številni večji del na Dunaju nastanjeni agenti se neprestano trudijo, posebno male obrtnike pridobiti za inozemske zakotne razstave, ki nimajo zanje absolutno nobene vrednosti. Razstavljenecem se navadno predloži tiskana pogodba v podpis, v kateri se morajo zavezati, ob sprejetju kake odlike (zlate kolajne, častne diplome, častnega križa itd.) plačevati večidel prav visoko pavšalno svoto. Ker se ta „odlika“ prizna tudi v takih primerih, v katerih se naménoma razstavi manj vredno blago nastopi vedno plačilna obveznost. Ta odlikovanja zakotnih razstav so popolnoma brez vrednosti.

Živinorejski in mlekarški tečaj na Grmu. Deželni odbor priredi za mladeniče iz živinorejskih krajev, ki se hočejo praktično izvežbati v strežbi molzne živine in reji telet, v molži in v mlekarških opravilih, zlasti o ravnanju z mlekom in izdelovanju mlečnih izdelkov, praktični živinorejski in mlekarški tečaj na kmetijski šoli na Grmu, ki bo trajal od 1. aprila do 15. julija 1914. Učenci se udeležujejo tudi šolskega pouka o živinoreji in mlekarstvu. V ta tečaj se sprejme 6 učencev v starosti od 16 let naprej. Živinorejski in mlekarški učenci dobe brezplačno hrano in stanovanje in v denarju po 10 K na mesec. Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali domovnico je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu p. Kandija pri Novem Mestu do 10. marca 1914.

Praktični gospodarski tečaj na Grmu. Deželni odbor priredi na kmetijski šoli na Grmu poletni tečaj za praktično šolanje kmetijskih mladeničev v raznih delih šolskega gospodarstva. Ob enem se bodo ti učenci poučevali tudi v kmetijskem spisu in računstvu. Tečaj traja od 1. aprila do 31. oktobra. V tečaj se sprejme šest učencev v starosti od 16. leta naprej. Gospodarski učenci dobe brezplačno hrano in stanovanje in v denarju po 10 K na mesec. Prošnje, katerim je priložiti izpustnico iz ljudske šole in krstni list ali pa domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu p. Kandija pri Novem Mestu do 10. marca 1914.

Oddaja bikov. „Kmetijska družba“ v Ljubljani bo obdajala plemenske bike, in sicer za Gorenjsko pincgavske pasme. Posestniki, ki bi radi dobili kakega bika, naj prosijo „Kmetijsko družbo.“ Zavezati se pa mora vsak, da bo plačal takoj polovico nakupnih stroškov in da bo imel bika, dokler bo za plemo sposoben, najmanj pa dve leti.

Preizkušnje vajencev in vajenk. Načelstvo obrtne zadruge naznanja, da se vrše v četrtek, dne 12. marca 1914 ob poldeveti uri dopoldne v zadružni pisarni preizkušnje vajencev in vajenk za pomagalca in pomagalke. Priglasitve za k preizkušnji sprejema vsaki dan zadružno načelstvo med uradnimi urami. Priglasiti se je najkasneje do 10. marca t. l. v Kranju.

Ustanovni občni zbor društva obrtnikov za kranjski politični okraj vrši se v nedeljo, dne 8. marca t. l. ob pol 10 uri dopoldne v zadružni pisarni. Dnevni red: 1. Čitanje pravil; 2. volitev predsedstva odnosno odbora; 3. Sprejemanje članov; 4. slučajnosti.

Devica Orleanska se bo predstavljala v kinematografu „Nadišar“ na „Novi pošti“ v Kranju. Devica Orleanska (Ivana d' Arc), je bila rojena l. 1412. na Francoskem od kmečkih starišev. Francoska je bila v letu 1429 silno stiskana od sovražnikov, ki so si podjarmljevali deželo za deželo. V tem času pa je Ivana videla prikazen, ki ji je velela, naj se postavi na čelu francoskih vojsk proti sovražniku. Mlada kmečka deklica je nastopila in posrečilo se ji je sovražnike premagati. Obdolžena je pa bila, da je copernica, zato so jo ujeli in obsodili v smrt na grmadi. V kinematografu se vsi ti dogodki predstavljajo.

Na tedenski semenj v Kranju dne 23. februarja je bilo priganih:

domače govede	67	za pitane vole	80 v
bosenske	—	za srednje pitane vole 74—76 .	
hrvaške	—	za nepitane vole	68—70 .
telet	2	za teleta	94— K
domačih prašičev	43	za pitane prašiče	1—12
hrvaških	—	za prašiče za rejo	0—
domačih koz	—	za bosensko goved	0—
domačih ovac	—	za domače ovce	0—
Za 100 kg:			
pšenice	24—	K detelja	1—80 K
rži	22—	seno	10—
ječmen	20—	pšenična moka	kg 0—40 .
oves	18—	kaša	0—36 .
kožuza	19—	ješprenj	0—32 .
ajda	24—	maslo	3—
proso	22—	jajce	0—7
krompir	4—	drva (trda) (klafta)	20—
fižol (rdec)	30—	drva (mehka)	10—
koks	32—		

Godovi prih. tedna. Nedelja (1.) sv. Albin; ponedeljek (2.) sv. Karol; torek (3.) sv. Kuni-gunda; sredo (4.) sv. Kazimir; četrtek (5.) sv. Agapeta; petek (6.) sv. Fridolin; sobota (7.) sv. Tomaž Akvinski.

RAZNOTEROSTI.

Srbske izgube v zadnji vojski so znašale 26.000 ubitih in za kolero umrlih in 48.000 ranjenih.

Glad v Črni Gori. V zadnji vojski je padlo, oziroma bilo ranjenih, okrog 30.000 Črnogorcev. Celi kraji so kakor izumrli, ker so ostale le žene in otroci, ki sedaj stradajo.

Nesreča vojne ladje. Francoska križarka „Ruso“ je ponesrečila v zalivu Juan.

Dolgovi evropskih držav znašajo že 160 tisoč milijonov. Za obresti in amortizacijo dolgov, ki so nastali vsled vojn, se plačuje na leto okrog pet milijonov. Večinoma so ti dolgovi nastali vsled vojsk in oboroževanja. Vojaštvo evropskih držav šteje v miru okrog pet milijonov mož. To so sami mladi fantje, ki so odtegnjeni koristnemu delu. Na leto stanejo ti okrog devet tisoč milijonov, izguba na njihovem delu pa šest tisoč milijonov. Leta 1914., če ne bo nobene vojne, bo samo oboroženi mir stal Evropo okrog 20 tisoč milijonov. To je žalosten napredek!

Nečuden zločin. Škofa v Debrecinu na Madjarskem dr. Miklosya so poskušali zavrtno umoriti. Škof je dobil prvi dan pismo iz Černovic v Bukovini s podpisom Ane Kovacs, ki mu je pisala, da mu pošlje srebrni svečnik, zaboječek naj pa sam odpre. Ko je prišel zavoječek s pošte, kjer je bila označena vrednost 1630 kron, so ga prinesli v sobo, kjer je bilo tedaj poleg škofa še več oseb. Ko je škofov tajnik pričel zaboječek odpirati, je prišel sluga klicat škofa k telefonu, ker je nekdo želel s škofom govoriti. Takoj, ko je tajnik odprl zabojo, se je zaslišal grozen pok. Zabojo, ki je bil napolnjen z ekrasitom, se je razletel. Škofov tajnik dr. Slepkovsky in vikar Jaczkovics sta bila raznesena na kosce. Poleg teh so pa bili še težko ranjeni advokat dr. Csath, pravnik David, koncipist Krisko, pisarniški uradnik Bihony, sluga Gyuro in kuharica. Škof je pa k sreči ostal nepoškodovan. Ko bi ne bil poklican

V zavodih za pljučna zdravljenja

Med temi v Davosu, Arosi, Meranu, Arku i. f. d. je

SIROLIN "Roche"

ko dobro obnese sredstvo v stalni rabi. SIROLIN "Roche" olajša in odstranjuje obolenosti sopol v primeroma kratkem času.

Je jako slasten, fek prouzročujoč in učinkuje zelo ugodno na splošni počutek.

Zvirni zavoj a K. 4. — se dobi v vseh lekarnah.



k telefonu, bi gotovo ne bil odšel smrti. Eksplozija je povzročila tudi okrog pol milijona škode na opravi v škofiji in na poslopju. Za storilci imajo sled. Atentat je bil namenjen škofu, ki je bil tudi v pismu naprošen, naj sam odpre zabojo.

Sladkorna tovarna v Sedlicah na Češkem je pogorela. Škode je do 3 milijone kron.

Obsojena socialistinja. V Frankobrodu je bila obsojena voditeljica soc. demokratov Roza Luxemburg na eno leto ječe.

Množenje prebivalstva. Od l. 1900. do 1912. se je prebivalstvo Francoske pomnožilo samo za 2%, Italije za 9%, Angleške za 10%, Avstro-Ogrske za 15%, Nemčije za 15%, Rusije za 26%. Rusija šteje danes 175 milijonov prebivalcev. Ako se bodo prebivalci v Rusiji še nadalje tako množili, kakor se sedaj, bo štela Rusija l. 1948. že 344 milijonov prebivalcev, Francoska pa tačas le 42 milijonov.

Nekaj pametnega. V Belgiji je vlada izdala odlok, da se fantom izpod 17. in deklicam izpod 18. leta ne smejo izročati na pošti ležeča pisma brez uradno potrjenega pooblastila očetovega. S to odredbo se bo odkrila marsiktera skrivnost mladih zaljubljenec. Bi ne škodovalo tudi pri nas kaj takega.

Kmetje za domovino! Naši fantje ukajo in pojejo, ko odhajajo v vojake, a marsikteremu se trga srce, ko zapušta dom in svojce. Zato moramo občudovati pogumne švedske kmete. Rusi, pravijo, stegajo svoje prste tudi na Švedsko; ta država je pa menda bolj slabo oborožena. Nedavno je primarširalo v mesto Stockholm 30.000 kmetov pred kraljevo palačo ter burno zahtevalo, da se bolj skrbi za domačo armado. Kaj ne, takih mož je lahko vladar vesel!

Prusi med nami. Pred kratkim, dne 10. februarja, je katoliški list „Čech“ poročal, da je nemško „Gustava Adolfa društvo“ poslalo za razširjenje lutrovstva na Češkem vže pet milijonov mark (ali 6 mil. kron). Tako se vjedajo v avstrijsko državo na severu Prusi, v Galicijo in na jugu pa Rusi. Od tridesetletne vojske semkaj ni imela katoliška cerkev v Avstriji nikdar toliko zavednih in premišljenih sovražnikov, kakor jih ima sedaj. Pa tem ni toliko za vero, marveč jim je na tem, da izpodkopljejo državo Habsburžanov. Sovražniki naši vedo, da Avstrijo drži skupaj le katoliška misel, Avstrijci mnogi tega nečejo vedeti.

NOVEJŠE VESTI.

Nesreča na morju. Pri Casablanki sta zavozili na obrežje ena avstrijska in ena angleška trgovska ladja.

Berlin, 26. februarja. V tovarni za anilin je bila silna eksplozija. Razpočil se je kotel in nastal je požar. Okoli 10 ljudi je mrtvih in več težko ranjenih. Daleč na okoli so vse šipe pobite.

Brno, 26. februarja. Reka Morava je prestopila bregove. Led, ki ga nese, buta ob hiše in je že podrl 12 hiš.

SLOVSTVO.

«Občno vzgojeslovje z dušeslovnim uvodom. Sestavi Viktor Bežek. V predgovoru pove pisatelj, da pod dušeslovnim uvodom razume dušeslovje kot uvod k občemu vzgojeslovju, in zato je dal tej knjigi še naslov „Osnovni nauki iz dušeslovja“. Nadalje izvemo iz tega predgovora, da je Lampetovo „Dušeslovje“ „kolikor toliko enostransko“, da si pisatelj, ki je bil bolan, želi zdravja, da je „kolikor toliko jeziko-tvorec“ in da naj bi bila ta knjiga šolska knjiga. Zaradi zadnje želje bo treba knjigo temeljito dati na rešeto, na kar opozarjamo naše Ušeničnike in druge strokovnjake. Katoliška mladina naj se uči vzgojeslovja iz knjige, ki je pisana, kakor kaže vsebina, za moderne pogane! Bežekovo dušeslovje ne pozna začetnika duše in ne dolžnosti do njega, ampak pozna samo dolžnosti do družabnih enot, kakor stare mamice, ki se imenujejo opice. Krščanski pojmi o veri, vesti in moralni so pisatelju zadnja japonska vas. Za presojanje človeških dejanj mu je merodajno samo odobravanje ali neodobravanje človeške družbe, pa naj bo ista še tako propala. Če so res gg. prof. dr. Kušar v Ljubljani, prof. Seidl v Gorici ter ravnatelj Schreiner v Mariboru rokopolis pregledali, tem hujše! Tu, tu, v takih naukih, tu je vir nevere in nemoralnosti, ki prihaja z učiteljsč med naše katoliško ljudstvo. Knjigo je natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani in jo je založila „Slovenska šolska Matica“. Poleg te knjige, ki je žal nismo mogli pohvaliti, je izdala „Slovenska šolska Matica“ za leto 1913. še tri druge knjige, namreč: „Flora slovenskih dežel“, 2. snopič, sestavil Julij Glowacki, uredil dr. L. Poljanec; knjigo s člankoma „Domoznanstveni pouk v ljudski šoli“ in „Pedagoški letopis, 13. zvezek, z oceno mladinskih spisov, nekaterimi znanstvenimi razpravami in imenikom društvenikov, katerih je s šolami vred 1675. Te tri knjige so dobre in poučne.

Knjige «Maticе Slovenske» za l. 1913 se te dni razpošiljajo. Dr. Janko Šebinger je pisal 336 strani obsegajočo „Slovensko biblio-

grafijo za l. 1907—1912.“ Knjiga je natančno sestavljena in dokazuje, da slovensko slovstvo ne spi. Še popolnejša bi bila knjiga, ako bi imela na koncu kazalo pisateljev v abecednem redu s pridejanimi stranmi, kjer so navedena njihova dela. Obširen je Podlimbarskega roman „Gospodin Franjo“; na 504. straneh je gradiva za tri romane. — Dr. Mencingerja „Izbrani spisi“, II. zvezek, bodo dobro došli. — Istotako Funtkova „Tekma“, drama v treh dejanjih, ki ima namen, izbijati pisateljem častihlepnost. — „Slovenske Narodne pesmi“ so dospele že do 15. snopiča. Tu in tam kažejo malo narodnega, še manj pa pesniškega. Po Štrekljevi smrti jih urejuje dr. Gionar, ki napoveduje še 5 snopičev. — „Izbrane hrvatsko-srbske narodne pesmi“ so sicer že znane, a še vedno lepe in vredne, da se bero. — Z zanimivimi novostmi obeta „Matica Slovenska“ v kratkem razveseliti čitatelje. Dr. Nachtigall bo priobčil „Pregled o slovenskih dialektih“, kateremu bo dodan dialektološki zemljevid. Potem se obetajo zbrani spisi prvega jezikoslovca o Stanislava Škrabca in z velikimi težavami rojeni zemljevid slovenskih dežel. Čudno pa je, da „Matica“ ne more najti pisatelja za zgodovino „Štajerske“, ko je vender na Štajerskem precej mož, ki se pečajo z domačo zgodovino.



Ribič z veliko polenovko na hrbtu je znamenje, po katerem se spozna prava Scottova emulzija

edina le ta je prirejena po preizkušeni Scottovi sestavi. Ker je pa mnogo več ali manj slabših ponaredb, katerih zavitek je tudi precej jednak Scottovi emulziji, zato pazite pri nakupu in zahtevajte Scottovo emulzijo z varstveno znamko „Ribič s polenovko“, vse druge ponaredbe pa odklonite.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v v znakah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarne za poskušnjo.

Namesto K 12.—, samo K 5.—



20.000 parov usnjatih čevljev na zadrgo z dobro zbitimi usnjatimi podplati, ki so bili pripravljani za Balkan, so mi zaostali vsled vojske. Ker moram zalogo v kratkem razprodati, prodajam čevlje pod izdelovalno ceno za samo K 5.—. Dobijo se vsake velikosti za gospode in dame. Razpošilja po povzetju Export ARNOLD WEISS, Wien VI. Gumpendorferstr. 139/17.

Zahvala.

Za vse v toliki meri nam izkazano srčno sočutje povodom prebriske izgube naše preljubljene matere, stare matere, tašče, sestre in tete, gospe

Terezije Kone roj. Dolenc,

c. kr. poštnega oficijala vdove in posestnice kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo rajnce k večnemu počitku izrekamo vsem velenjenim sorodnikom, prijateljem, znancem in ostalim udeležencem našo iskreno zahvalo. Posebej pa se še zahvaljujemo sl. društvom: Čitalnici, požarni brambi in „Sokolu“, gg. čitalniškim pevcem za ginjačo petje, prečastiti duhovščini za spremstvo, č. g. kapelanu dr. Kotniku za tolažilne obiske, g. dr. Šavniku za zdravniško pomoč, in vsem darovalcem prelepih vencev.

Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala!

Kranj, dne 23. svečana 1914.

Žalujoci ostali.

Knjigoveznica „Tiskovnega društva“ v Kranju (v škofiji)

se priporoča v vezavo vsakovrstnih šolskih knjig v trpežni vezavi. Posebno solidno in ceno vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne knjižnice ter čitalnice. Vezanje raznih zapiskov, hranilnih in drugih knjižic ter izvrševanje vseh raznih del, ki spadajo v knjižgoveško stroko.

Poslano.

Ker sem nepričakovano hitro pozvan na svoje novo službeno mesto, se ne morem pred odhodom osebno zglasiti pri znancih in prijateljih, zlasti ne pri duhovnih sobratih po dekanatu. Zato se poslavljam po tej poti. Ohranite me, prosim, v prijaznem spominu, kakor tudi jaz vas ne bom pozabil. Z Bogom!

KRANJ, dne 27. februarja 1914.

Dr. Fr. Pernè.

PISARNA

za urejevanje splošnih gospodarskih zadev
J. Rozman, Kranj.

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komerc. zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 129 52—23

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzacker, konc. zobotehnik
V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—8

Tomažev
ŽLINDRO
in druga umetna
GNOJILA

priporoča po najnižjih cenah

veletrgovina „MERKUR“

Peter Majdič, Kranj.